Gemeente Amstelveen

Signed By: Poppens, T. <t.poppens@amstelveen.nl>
09/01/2023 16:27:35 CET
ID: 6669ab6a-c157-44fd-9b16-051b3e00e64c
Auth: Scribble

Signed By: Winthorst, H.H. <b.winthorst@amstelveen.nl>
09/01/2023 18:43:54 CET
ID: 6669ab6a-c157-44fd-9b16-051b3e00e64c
Auth: Scribble

RAADSVOORSTEL

Datum 20 december 2022
Z22-096074

Nummer	3	**Afdeling**	Directie
Voorstel van	college van burgemeester en wethouders	**Behandelend ambtenaar**	G.Gelderloos
Portefeuillehouder	wethouder Adam Elzakalai		020-5404646 g.gelderloos@amstelveen.nl

Onderwerp

Realisatie voorzieningen voor opvang van asielzoekers in Amstelveen

Gevraagd besluit

Voor de realisatie van opvangvoorzieningen voor asielzoekers in Amstelveen aan het college van Burgemeester en Wethouders de volgende kaderstellende uitgangspunten mee te geven:

1. Amstelveen realiseert de wettelijke taakstelling die het Rijk aan Amstelveen opdraagt.
2. De voorkeur gaat uit naar realisatie van twee voorzieningen vanwege de gewenste kleinschaligheid.
3. Amstelveen realiseert de opvang voor vijf jaar.
4. In de af te sluiten bestuursovereenkomst tussen Centraal Orgaan Opvang asielzoekers (COA) en gemeente Amstelveen de volgende punten op te nemen:
   a. Het COA is verantwoordelijk voor de bouw of renovatie, het beheer en de exploitatie van de opvang, alsmede het organiseren van de benodigde voorzieningen.
   b. Het COA organiseert zinvolle dagbesteding voor de asielzoekers, waaronder onderwijs voor de kinderen, Nederlandse les voor volwassenen, sport en maatschappelijke participatie.
   c. De asielzoekers die in Amstelveen verblijven worden aan de regio (bij voorkeur aan Amstelveen) gekoppeld als ze een verblijfsstatus krijgen. Die koppelingen tellen mee voor de halfjaarlijkse taakstelling voor huisvesting van statushouders.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

Realisatie van één of twee opvanglocaties voor asielzoekers in Amstelveen.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

a) Aanwijzen van locatie(s) voor de opvang van asielzoekers.
b) Afgifte van een omgevingsvergunning voor het gebruik van de locatie(s) voor de opvang van asielzoekers.
c) Vaststelling van een bestuursovereenkomst met het COA.
d) Oprichting van een klankbordgroep van omwonenden, die meedenken en -werken aan een leefbare en veilige leefsituatie op en rond de opvanglocatie(s).
e) Indien noodzakelijk ondersteuning van het COA en maatschappelijke lokale organisaties bij de voorbereiding van zinvolle dagbesteding voor de asielzoekers die in Amstelveen gaan verblijven.
f) Uitwerking van de benodigde veiligheidsmaatregelen rondom de opvanglocatie(s).
g) Borgen van lokaal maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor de realisatie van de opvangvoorzieningen.
h) Inbreng van de ontwikkeling van lokale opvangvoorzieningen als insteek van Amstelveen aan de Provinciale Regietafel Asiel.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Diverse programma's.

Aanleiding

De Spreidingswet krijgt naar verwachting op 1 februari 2023 rechtskracht. Bedoeling van die wet is de opvang van asielzoekers over alle gemeenten in Nederland te verdelen. In een eerste indicatieve berekening van de provincie Noord-Holland komt de taakstelling voor Amstelveen uit op circa 350 asielzoekers. Amstelveen wil een bijdrage leveren aan de oplossing van het vluchtelingenvraagstuk conform de taakstellingen, die het Rijk hiervoor voor gemeenten in wetgeving heeft vastgelegd. Dat betekent dat op korte termijn opvangvoorzieningen voor asielzoekers in Amstelveen operationeel moeten zijn.

Voor de realisatie van opvang van asielzoekers in Amstelveen stellen wij u de volgende kaderstellende uitgangspunten voor:

1. Amstelveen realiseert de wettelijke taakstelling die het Rijk aan Amstelveen opdraagt.
2. De voorkeur gaat uit naar realisatie van twee voorzieningen vanwege de gewenste kleinschaligheid.
3. Amstelveen realiseert de opvang voor vijf jaar.
4. In de af te sluiten bestuursovereenkomst tussen COA en gemeente Amstelveen de volgende punten op te nemen:
    a. Het COA is verantwoordelijk voor de bouw of renovatie, het beheer en de exploitatie van de opvang, alsmede het organiseren van de benodigde voorzieningen.
    b. Het COA organiseert zinvolle dagbesteding voor de asielzoekers, waaronder onderwijs voor de kinderen, Nederlandse les voor volwassenen, sport en maatschappelijke participatie.
    c. De asielzoekers die in Amstelveen verblijven worden aan de regio (bij voorkeur aan Amstelveen) gekoppeld als ze een verblijfsstatus krijgen. Die koppelingen tellen mee voor de halfjaarlijkse taakstelling voor huisvesting van statushouders.

Argumenten

Ad 1a. De Spreidingswet krijgt naar verwachting op 1 februari 2023 rechtskracht. In de wet is de mogelijkheid geopend dat gemeenten in een regio taakstellingen van statushouders en asielzoekers 'tegen elkaar uitruilen'. Wanneer Amstelveen geen asielzoekers opvangt ontstaat druk vanuit de regio om in plaats daarvan extra statushouders vanuit de taakstelling van regiogemeenten te huisvesten. Statushouders hebben recht op huisvesting, inburgering en maatschappelijke voorzieningen. Er is sprake van schaarste aan voorzieningen, zowel op de woningmarkt als in de zorg en het onderwijs. De opvang van asielzoekers leidt niet tot extra druk op de woningmarkt. Het COA beheert de locaties en is verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van asielzoekers. Opvang van asielzoekers heeft de voorkeur boven extra opvang van statushouders omdat asielzoekers geen recht hebben op een woning en omdat zij minder een beroep doen op ambtelijke inzet.

Ad 1b. In de concept Spreidingswet is een fasering opgenomen: allereerst krijgen gemeenten de mogelijkheid 'vrijwillig' opvang van asielzoekers aan te bieden. Als dat te weinig resultaat oplevert ontstaat een verplichting, die het Rijk uiteindelijk dwingend kan opleggen. Het heeft de voorkeur die verplichting voor te zijn en daarmee de regie op aard en omvang van de te creëren opvang in eigen hand te houden.

Ad 2. Wij geven de voorkeur aan voorzieningen van niet te grote omvang, om de druk op de omliggende wijken en voorzieningen behapbaar te houden. Insteek van overleg met het COA over de totstandkoming van opvangvoorzieningen in Amstelveen is de realisatie van twee opvanglocaties, namelijk:

1. één locatie voor de opvang van minderjarige asielzoekers (AMV), opvang circa 80 – 100 jongeren;
2. één locatie voor volwassen asielzoekers, opvang van de resterende taakstelling (circa 250 asielzoekers).

Ad 3. Het wetsvoorstel voor de Spreidingswet gaat uit van instandhouding van de opvangvoorzieningen voor een periode van minimaal vijf jaar om daarmee een duurzaam opvanglandschap in Nederland te creëren. Wij stellen voor die periode over te nemen en in het vierde jaar te bezien of continuering van de opvang nodig en wenselijk is.

Ad 4a en 4b. Voor de realisatie van de opvangvoorzieningen voor asielzoekers sluiten het COA en de gemeente een bestuursovereenkomst af. In het wetsvoorstel voor de Spreidingswet is de optie opgenomen dat het COA de gemeente vraagt de voorbereidingen en het beheer voor de realisatie van opvangvoorzieningen voor asielzoekers in Amstelveen op zich te nemen. Invulling van de taken van de gemeente in de voorbereidingen voor de realisatie van opvang voor asielzoekers brengt al veel werk met zich mee. Voor die werkzaamheden is geen financiële vergoeding opgenomen in het voorliggende wetsvoorstel. Voor uitvoering van reguliere COA-taken in de opvang van asielzoekers evenmin. Wij adviseren met het COA af te spreken dat de rolverdeling COA-gemeente in de voorbereiding en exploitatie van de opvang van asielzoekers blijft zoals gebruikelijk bij asielzoekerscentra. Het is de inzet van Amstelveen om deze punten op te nemen in de af te sluiten bestuursovereenkomst tussen COA en gemeente.

Ad 4c. Wij hechten eraan dat asielzoekers vanaf het moment dat zij in Amstelveen in een opvangvoorziening verblijven starten met participatie en integratie, voor zover vigerende wet- en regelgeving dat toelaat. Voor asielzoekers die een status krijgen is koppeling aan Amstelveen of de regio wenselijk, omdat de inburgering van deze statushouders dan kan voortbouwen op de lokale maatschappelijke participatie tijdens het verblijf in de opvang voor asielzoekers. Ook op dit punt is de inzet van Amstelveen om dat in de bestuursovereenkomst tussen het COA en de gemeente op te nemen.

Kanttekeningen

Ad1Vaststelling van kaderstellende uitgangspunten voor realisatie van opvang in Amstelveen loopt vooruit op definitieve vaststelling van de Spreidingswet en nog uit te werken Algemene Maatregelen van Bestuur (AmvB's) op rijksniveau. Dat kan betekenen dat de definitieve wet of AmvB's afwijken van de opvangvoorziening Amstelveen realiseert. Zo mogelijk betrekken we de definitieve wet en AmvB's in de voorbereidingen voor de opvangvoorzieningen. Wanneer sprake is van grote afwijkingen ten opzichte van wat wij nu weten leggen wij u keuzes die daaruit voortvloeien voor.

Ad 2a De aantallen benodigde opvangplekken in Nederland stijgen snel. Het is niet ondenkbaar dat de taakstelling voor Amstelveen de komende maanden hoger uitkomt dan de nu geraamde 350 asielzoekers. Daarnaast is de taakstelling voor de opvang van statushouders voor de 1e helft van 2023 verhoogd naar 111. Begin december 2022 verblijven circa 675 ontheemden uit Oekraïne in Amstelveen in de particuliere of gemeentelijke opvang. Het is de verwachting dat het aantal vluchtelingen uit Oekraïne in Nederland de komende tijd geleidelijk en gestaag zal toenemen. Naast de benodigde inspanningen om voor al deze vluchtelingen 'bed, bad en brood' te organiseren neemt ook de druk op voorzieningen toe. Met name de beschikbaarheid van onderwijs en zorg staat onder druk. Het is te overwegen of het noodzakelijk is om een maximum te bepalen voor het aantal vluchtelingen, dat Amstelveen kan opnemen. Wij zullen nagaan in hoeverre een dergelijk maximum uitvoerbaar is en juridisch stand houdt in het licht van de Spreidingswet, nadat die is vastgesteld.

Ad 2b Buiten Luchthavenindelingsbesluit(LIB)4-gebied heeft Amstelveen weinig ruimte om opvang van een grote groep asielzoekers te lokaliseren. Voor realisatie van een opvanglocatie in LIB4-gebied hebben we een Verklaring van Geen Bedenkingen (vvgb) nodig van de Inspectie Leefomgeving en

Transport (ILT). De verwachting is dat die vvgb niet gemakkelijk te verkrijgen is. In geval van problemen bij de verkrijging van de vvgb schalen wij eerst ambtelijk en vervolgens zo nodig bestuurlijk op. Wanneer we geen vvgb verkrijgen voor een mogelijke locatie in LIB4-gebied is een optie om het aantal asielzoekers dat wij in Amstelveen opvangen te verlagen als gevolg van strijdig handelen van diverse Rijksorganen.

Ad 4a en 4b Het COA kampt met een groot personeelstekort. De verwachting is dat de samenwerking met het COA niet gemakkelijk zal zijn omdat de dienst slecht bereikbaar is. Het is vanwege de huidige asielcrisis niet ondenkbaar dat het COA de gemeente gaat vragen de benodigde voorzieningen voor de komst van de asielzoekers voor te bereiden. In dat geval krijgt de gemeente een vergelijkbare rol als voor de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne (met uitzondering van de Basisregistratie Personen (BRP)-registratie). Op deze extra taak is de ambtelijke organisatie niet ingericht.

Financiën

De gemeentelijke voorbereidingskosten voor de realisatie van opvang van asielzoekers schatten wij vooralsnog in op € 250.000,-. Het betreft organisatiekosten en kosten voor (vervangende) inhuur.

De Spreidingswet is voor consultatie voorgelegd. In de reactie van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) op het wetsvoorstel heeft de VNG aangegeven dat compensatie voor gemeenten nodig is voor de projectkosten, die voortkomen uit realisatie van opvangvoorzieningen voor asielzoekers. De verwachting is dat onderdelen van de reactie van VNG en COA op het wetsvoorstel in Algemene Maatregel van Bestuur (AmvB's) worden uitgewerkt. Het is nog niet duidelijk of gemeenten een aparte financiële vergoeding ontvangen voor de realisatie van nieuwe opvangvoorzieningen, die een gevolg zijn van invoering van de Spreidingswet.

Een andere dekkingsmogelijkheid zit wellicht in de bestaande financiële vergoedingen die het COA uitkeert aan gemeenten die opvangvoorzieningen realiseren.

Voorlopig brengen we de kosten van dit project ten laste van het lokaal werkbudget Oekraïne. Dit is in lijn met uw wens om het lokaal werkbudget Oekraïne niet alleen in te zetten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne, maar ook voor opvang van andere vluchtelingen.

Communicatie

Na vaststelling van dit raadsvoorstel informeren wij u periodiek over de voortgang in raadsbrieven.

Procedure

Voor de voorbereidingen voor opvangvoorzieningen voor asielzoekers in Amstelveen hebben wij een bestuursopdracht vastgesteld. De ambtelijke organisatie is gestart met uitvoering van die opdracht.

Bijlagen

Geen.

De secretaris,

Bert Winthorst

De voorzitter,

Tjapko Poppens

Dit document is elektronisch ondertekend. Zie de elektronische handtekening(en) rechtsboven op pagina 1.